

Posudek oponenta rigorózní práce

Jméno uchazeče: Mgr. Dušan Čurila Ph.D.

Název práce: Rovnost a zásluhovost v právu

Specializace: Teorie práva

Oponent: prof. JUDr. PhDr. Miloš Večeřa, CSc.

Pracoviště: KPT PrF MU

Struktura posudku:

I.

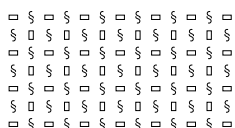
Výsledky práce (včetně hodnocení, zda přináší nové poznatky nebo originální řešení)

Rigorózní si pro svoji práci zvolil náročné právně teoretické téma vztahující se k otázkám rovnosti a zásluhovosti v právu, jež se dotýká základního hodnotového ukotvení právního řádu. Hodnoty rovnosti a zásluhovosti představují podstatná kritéria spravedlnostního hodnocení, a to nejen v oblasti legální spravedlnosti, ale zejména sociální spravedlnosti. Autor se v teoretické části disertační práce systematicky snaží o vystižení vzájemného vztahu rovnosti a zásluhovosti a dospívá k závěru, že nejde o hodnoty, které by byly dichotomické, ale může mezi nimi existovat určité napětí. Vystihuje sémantické aspekty rovnosti a zásluhovosti i jejich určitý morální aspekt. Návazně autor rozebírá rovnost a zásluhovost jako kritéria spravedlnosti v právu. Ukazuje rovnost jako univerzální spravedlnostní kritérium. Zaměřuje se přitom ve svých obecných úvahách převážně na formální spravedlnost ve vztahu k distributivní spravedlnosti. V posledních dvou kapitolách v aplikační části práce se autor zabývá uplatněním kritérií rovnosti a zásluhovosti v právu, a to jak z hlediska právního zakotvení těchto dvou hodnotových kritérií v právních předpisech České a Slovenské republiky, tak v soudních rozhodnutích ústavních a nejvyšších soudů České a Slovenské republiky. Konstatuje, že kritérium rovnosti je v právních předpisech explicitně uplatňováno podstatně častěji než kritérium zásluhovosti. Taktéž v judikatorní činnosti soudy argumentují kritériem rovnosti mnohem častěji než hledisky zásluhovosti. Rigorózní v předkládané práci vystihl roli rovnosti a zásluhovosti jako kritérií spravedlnostního hodnocení při uplatňování legální spravedlnosti v právu - formální a obsahové spravedlnosti právní úpravy a soudního rozhodování. V tom lze spatřovat hlavní přínos rigorózní práce.

II.

Aktuálnost zpracovaného tématu

Autor si zvolil pro rigorózní práci téma, která je a vždy bude pro právo a právní vědu aktuální a nebude nikdy uzavřeno. To byl i důvod, jak autor sám uvádí, proč si zvolil uvedené téma za téma

své rigorózní práce. Formální a materiální rovnost je jedním z pilířů legální spravedlnosti a zásada zásluhovosti představuje jedno z měřítek spravedlnostního hodnocení v právu.

III.

Struktura práce – zvolené metody zpracování

Práce je logicky strukturována. První dvě kapitoly představují teoretickou část práce, ve které se autor věnuje obecné problematice rovnosti a zásluhovosti jako kritériím spravedlnosti v právu. V aplikační části práce ve třetí a čtvrté kapitole se autor zabývá konkrétním zakotvením kritérií rovnosti a zásluhovosti v českém a slovenském právním řádu a uplatňováním těchto hodnotových kritérií v rozhodovací činnosti českých a slovenských ústavních a nejvyšších soudů. Rigorózně použité metody zpracování tématu jsou vhodně zvoleny, autor v práci uplatňuje základní logické metody vědecké práce. Z práce je zřejmé autorovo zaujetí daným tématem, kterému se dlouhodoběji věnuje.

IV.

Připomínky k textu

Nerovnost ve společenských vztazích není jenom přirozeně vzniklá (s. 5), je významně i důsledkem fungování společenských vztahů, zejména ekonomických a politických vztahů. Rigorózně připomíná více možných pohledů na rovnost a zásluhovost (s. 6), mezi těmito pohledy je ale třeba zmínit také ideologický pohled, který představuje např. liberální ocenění zásluhovosti nebo naopak egalitářskou ideologii se snahou o dosažení co největší sociální rovnosti. Tyto myšlenkové přístupy, promítající se do politických hnutí, se pak nutně projevují i v pojetí rovnosti a zásluhovosti v právu. Příkladem je i autorem zmíněná otázka důchodových dávek (s. 90), které byly za socialismu koncipovány výrazně rovnostářsky a jen minimálně zásluhově. Rovnost a zásluhovost se tak mohou dostat i do kontrapozice, která je zmírňována konceptem právního a sociálního státu a právně politickým ideálem sociálního vyrovnání, jenž se promítá do většiny evropských ústav. Autor při sledování zakotvení rovnosti v právních předpisech odkazuje i na výrazy "stejný", "stejnost", které ale nejsou vždy totožné s pojmem rovný, rovnoprávný, což si i autor uvědomuje (s. 40). Tedy obraty stejné okolnosti, stejné věci, stejný trest apod. (s. 42 an) tak v zásadě nejsou vyjádřením rovnosti. Nový občanský zákoník č. 89/2012 Sb. nebyl zatím novelizován (autor u něho používá označení "ve znění pozdějších předpisů" na s. 37). Na s. 74 autor zjevně překlepem uvádí, že kritérium rovnosti není výslovně uvedené v žádném ustanovení Listiny základních práv a svobod.

V.

Jazyková a grafická úroveň, včetně dodržení čl. 5 a 5a Směrnice děkana č. 9/2012 O rigorózním řízení a Směrnice děkana č. 4/2013 O citaci dokumentů užívaných v pracích podávaných na Právnické fakultě Masarykovy univerzity.

Jazyková a grafická úroveň práce je na dobré úrovni. Práce splňuje formální požadavky Směrnice děkana č. 4/2013 a Směrnice děkana č. 9/2012.

VI.

Otázky k obhajobě

V rámci vědecké rozpravy navrhuji tyto otázky:

- Jak se promítají hlediska sociální spravedlnosti do kritérií rovnosti v právních předpisech a v soudním rozhodování.
- Lze vyspecifikovat určitý rozdíl v uplatňování kritérií rovnosti a zásluhovosti v právní úpravě a rozhodování soudů mezi Českem a Slovenskem?

VII.

Předepsaná formulace závěrů:¹

Souhrnně lze konstatovat, že posuzovaná rigorózní práce představuje autorovo vlastní zpracování dané problematiky s využitím širokého okruhu bibliografických a dalších pramenů, zahrnujících i prameny zahraniční provenience.

Rigorózní práce odpovídá úrovni publikačního standardu specializace Teorie práva pro tento typ prací.

1. Rigorózní práce

☒ **obsahuje** původní výsledky nebo originální zpracování ucelené části problematiky zvolené specializace, a to na úrovni, která odpovídá publikačnímu standardu této specializace.

☐ **neobsahuje** původní výsledky nebo originální zpracování ucelené části problematiky zvolené specializace, a to na úrovni, která odpovídá publikačnímu standardu této specializace.

2. Rigorózní práce

☒ **je doporučena** k obhajobě.

☐ **není doporučena** k obhajobě.

V Brně dne 25. ledna 2015

Podpis oponenta

¹ Posudek, který neobsahuje předepsané explicitní závěry, nemůže být akceptován.